

عنوان مقاله:

قانون خواهی (شکل گیری مفهوم نظم) در اندیشه روشنفکران ایران سده نوزدهم

محل انتشار:

فصلنامه بحران پژوهی جهان اسلام، دوره 5، شماره 9 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 35

نویسندگان:

حمید احمدی - استاد علوم سیاسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

نوذر خلیل طهماسبی - دانشجوی دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

چکیده‌رویدادهای سده نوزدهم میلادی در ایران، گفتمان‌های بسیاری را وارد عرصه سیاسی کشور نمود و ادبیات جدیدی در سیاست ایران‌زمین از سوی روشنفکران، سیاحان و متفکران تحول‌خواهی تولید شد که از همه مهم‌تر و برجسته‌تر؛ تلاش‌های کم‌سابقه جهت استقرار نظم و قانون در کشور بود. ایده قانون‌خواهی از یک سو، تحت تاثیر اوضاع اسفناک ایران سده نوزدهم و از سوی دیگر، از رهگذر قیاس ایران با بلاد خارجه، در اندیشه روشنفکران آن دوران به وجود آمد. این ایده به مثابه یگانه راه‌حل برای تامین مصالح عامه، گذار از بحران‌های وهن‌آمیز و نجات ایران در حال احتضار از سوی روشنفکران مطرح شد. مقاله حاضر با روش تحلیلی-توصیفی به دنبال پاسخ به این سوال اصلی است که چه علل و انگیزه‌هایی موجب شد تا نخبگان و روشنفکران ایران‌زمین در اجماعی کم‌سابقه، به قانون به عنوان چاره دردهای مزمین و وطن متوسل شوند؟ بدین سان، ایده محوری پژوهش این است که درک اندیشه سیاسی ایران سده نوزدهم به ویژه گرایش متفکران به قانون و استقرار نظم، منوط به فهم زمانه روشنفکران و گفتمان مسلط بر جامعه ایران سده نوزدهم است. زمانه‌ای که متأثر از چالش‌ها و مصائب درونی و آشنایی با جهان غرب بود، پرسش‌هایی در اذهان روشنفکران ایرانی ایجاد نمود که عقب‌ماندگی، قانون محوری این پرسش‌ها بود و آنان هوشمندانه، مناسب‌ترین پاسخ را در فقدان قانون خلاصه کردند.

کلمات کلیدی:

واژگان کلیدی: قانون، مشروطه، مصالح عامه، ایران، روشنفکران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1679925>

